

M. Saim UYSAL

Ticaret savaşları ve Türkiye

29.8.2019

Bir süredir ABD ile ÇİN arasında devam eden ticaret ve kur savaşları son dönemde bir miktar daha ivme kaydetti. 1 Eylül ve 15 Aralık tarihlerinde iki partide ABD'nin Çin'den ithal ettiği mallardan alınan vergi oranları yükseltildi. %25 vergilendirme oranı %30'a, %10 vergi oranı da %15'e çıkarıldı. Vergi konusuna giren ithal mal tutarı 550 milyar dolar civarında. Çin'de A.B.D. den ithal ettiği 75 milyar dolarlık mala %5-10 gümrük vergisi koyacağını açıkladı.

A.B.D başkanı Trump, FED'in Çin'le olan ticaret savaşında yardımcı olması gerektiği görüşünde bulundu. Fed başkanı Powell ise Jackson Hole (Her yıl Ağustos ayında Wyoming eyaletindeki bir milli parkın içinde merkez bankacıları, akademisyenler ve finansçıların katıldığı ekonomik konferans) da yaptığı konuşmada Trump'ın istediği yardım talebini reddetti. Yaptığı konuşmada ticaret savaşları konusunun kongre ve hükümeti ilgilendirdiğini, Fed'in fiyat istikrarı ve işsizliğe yönelik politikalar oluşturduğunu belirten Powell ticaret savaşlarının ekonomiye merkez bakanının düzeltmeyeceği kadar hasar verdiğini açıkladı.

OECD, A.B.D-ÇİN arasındaki ticaret savaşının şiddetlenmesi ve korumacı tedbirlerin yürürlüğe girmesi halinde dünya ekonomisinin bundan zarar göreceği uyarısında bulundu. Söz konusu uyarının yer aldığı raporda bu uygulamanın yaygınlaşması halinde dünya genelinde uzun dönemde yaşam standartlarının %14 düşeceği belirtildi. Bu korumacı müdahalelerin artması halinde Türkiye'nin kırılganlığının yükseleceği vurgulanıyor. Küresel ölçekte büyüme yavaşlıyor. IMF 2019-2020 yılları için küresel büyüme tahmini 0,1 er puan düşürdü. Aynı şekilde küresel ticaret hacmi tahmini de 0,9 puan aşağı çekildi. Euro bölgesinde de görünüm zayıf. Ticaret savaşlarının kızıştığı, küresel büyümenin yavaşladığı, en büyük ticaret partnerimiz olan Almanya'nın resesyona girmesi ihtimali ile anlaşmasız Brexit'in belirsizliğinin mevcut olduğu ortamda ülkemiz ekonomisinin etkilenmemesi mümkün değil. Son dönemde ekonomik güven endekslerindeki artış küçük de olsa umut veriyor. Ancak ekonomik tablonun ana problemlerini çözmeden ticaret

savaşları ile Almanya resesyonuna yakalanırsak dipte sürüklenme sürecimiz uzayacaktır. Acilen çözülmesi gereken problemlerimiz;

- Bütçe açığımız çok yüksek. Bir defalık gelirleri çıkardığımızda milli gelirimizin (bu yıl düşeceğini öngörerek) %5'lerine yaklaşıyor. Parasal genişleme politikası izleyerek hem bütçe açığı hem de enflasyon yaratıyoruz.

- Ekonomik karar mercileri büyüme-enflasyon konusunda net bir tercihte bulunmuyorlar. Ağırlıklı olarak büyüme önceleniyor gibi görünüyor. Bu durumda enflasyonun tek hanelere kalıcı olması da mümkün gözüküyor. Bu ortamda döviz kurlarında istikrar, fiyatlama ve beklentilerde rasyonellik oluşturulamıyor. Sadece faiz indirimleriyle hem büyüme, hem döviz kurlarında istikrar, hem de enflasyonun kontrolünü sağlamak şu ana kadar yaşanmış bir tecrübe değil. Ekonomimizin tek çıkar yolu ihracat odaklı ve verimlilik arttırıcı bir makroekonomik program oluşturmak.

- Döviz kurlarında istikrar yaratmadan ne güveni sağlayabilir ne de uzun dönemli planlamalar yapabiliriz. Enflasyonu tek hanede kalıcı yapmaya başlamadan "güven"i tesis etmek mümkün olamayacaktır.

Ticaret ve kur savaşlarının yoğunlaştığı, jeopolitik risklerin varlığını koruduğu bir ortamda daralma olgusundan henüz çıkamamış ülkemizi kırılgan yapmaktadır. CDS'lerimizin oranı (424) bu durumu doğruluyor. Düşük sermaye birikimli, yabancı finans kaynaklarına, yabancı teknoloji ve pazarlara bağımlı, borcu milli gelirin yarısını aşan, Dolarizasyon oranı %55'lere gelen ülkemizin birbirleriyle çelişmeyen, tutarlı bir makro ekonomik programa şiddetle ihtiyacı bulunuyor. YEP bu ihtiyacı giderecek yapıda değil.